

Kapittel I

Innledning

Bestilling fra Fiskeri- og kystdepartementet

I Havforskningsinstituttets tildelingsbrev fra Fiskeri- og kystdepartementet (FKD) for 2009 står det: "Det er viktig at havbruksforvaltningen har en risikobasert tilnærming til sitt forvaltnings- og tilsynsarbeid. HI skal prioritere arbeidet med å gå gjennom risikofaktorer i norsk havbruksnæring i den hensikt å gi Fiskeridirektoratet og Mattilsynet et grunnlag for en risikobasert tilnærming til sine oppgaver". En lignende formulering er gjentatt i tildelingsbrevet for 2010. Gjennom vårt akvakulturprogram startet vi arbeidet med å utvikle en risikovurdering for norsk fiskeoppdrett. I 2009 ble det arbeidet med utvikling av en metodikk for utarbeidelsen av en slik risikovurdering. I 2010 har vi så beskrevet og anvendt våre kunnskaper og data for å gjennomføre en innledende risikovurdering for norsk havbruk. Utviklingen av risikovurderingen har vært tilkjennegitt og diskutert med Fiskeri- og kystdepartementet, Fiskeridirektoratet og Mattilsynet i flere møter i vårt Akvakulturforum.

Faglig avgrensning av mandatet

Vi har avgrenset arbeidet med risikovurderingen til å se på negative miljøpåvirkninger av havbruk, og har lagt vekt på de mer overordnede problemstillinger myndighetene vil ha råd om knyttet til smittespredning, genetisk påvirkning, eutrofiering, organisk belastning og utslipp av legemidler, slik det framgår av i Fiskeri- og kystdepartementets "Strategi for en miljømessig bærekraftig havbruksnæring". Denne strategien gir fem overordnede mål (tabell 1.1). Vi har lagt de tre første målene til grunn i denne rapporten.

Arealbruk og lokalisering (Mål 4) i norsk akvakulturnæring blir behandlet av et eget Arealutvalg ("Gullestadutvalget") – og er ikke vurdert her i denne omgang. Fôrressurser (Mål 5) er heller ikke tatt med nå, men vil bli vurdert i foreslåtte årlige revisjoner av risikovurderingen sammen med areal- og lokalitetsbetraktninger. Vi har heller ikke gått inn på vurdering av ulike risikoreducerende tiltak i denne omgang, men anser dette som et viktig felt for påfølgende risikovurderinger. Et felt som ikke er synliggjort i "Strategi for en miljømessig bærekraftig akvakulturnæring" er dyrevelferd. I neste versjon av risikovurderingen vil også dette temaet bli vurdert.

Tabell 1.1

Målene i Fiskeri- og kystdepartementets Strategi for en miljømessig bærekraftig havbruksnæring fra 2009.

Mål 1: Sykdom	Sykdom i oppdrett har ikke bestandsregulerende effekt på villfisk, og mest mulig av oppdrettsfisken vokser opp til slakting med minimal medisinbruk.
Mål 2: Genetisk interaksjon og rømming	Havbruk bidrar ikke til varige endringer i de genetiske egenskapene til villfiskbestandene.
Mål 3: Forurensning og utslipp	Alle oppdrettslokaliteter som er i bruk holder seg innenfor en akseptabel miljøtilstand, og har ikke større utslipp av næringssalter og organisk materiale enn det resipienten tåler.
Mål 4: Arealbruk	Havbruksnæringen har en lokalitetsstruktur og arealbruk som reduserer miljøpåvirkning og smitterisiko.
Mål 5: Fôr og fôrressurser	Havbruksnæringens behov for fôrstoff dekket uten overbeskatning av de villevende marine ressursene.